

16/2/2023

Οδηγός Πρακτικής Άσκησης στα Σχολεία Ι

Για φοιτητές/τριες

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
Σχολή Επιστημών Φυσικής Αγωγής, Αθλητισμού και Διαιτολογίας

Διδάσκοντες

Δρ. **Διγγελίδης Νικόλαος**, Καθηγητής στη Διδακτική της Φυσικής Αγωγής (υπεύθυνος μαθήματος)

Δρ. **Παπαϊωάννου Αθανάσιος**, Καθηγητής στην Αθλητική Ψυχολογία

Δρ. **Κρομμύδας Χαράλαμπος**, Επίκουρος Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Παιδαγωγική στον Εξωσχολικό Νεανικό Αθλητισμό»

Δρ. **Κολοβελώνης Αθανάσιος**, μέλος ΕΕΠ του ΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Σχολική Φυσική Αγωγή»

Δρ. **Μαγγουρίτσα Γεωργία**, μέλος ΕΕΠ του ΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Φυσική Αγωγή»

Δρ. **Νάτσης Πέτρος**, μέλος ΕΕΠ του ΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Παιδαγωγική της Φυσικής Αγωγής και του Αθλητισμού»

Δρ. **Χατζηπαντελή Αθανασία**, μέλος ΕΕΠ του ΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Σχολική Φυσική Αγωγή / Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία»

Περιεχόμενα

Διδάσκοντες	2
Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	4
<i>Τα μέρη του μαθήματος</i>	4
ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	5
<i>Από το αναλυτικό πρόγραμμα στις ενότητες και στο σχεδιασμό μαθημάτων</i>	6
<i>Τι προηγείται του σχεδιασμού ενός μαθήματος</i>	6
Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	7
<i>Σχεδιάζοντας με τον εύκολο τρόπο: 5 βήματα για το σχεδιασμό</i>	7
<i>Πέντε βήματα για το σχεδιασμό ενός μαθήματος</i>	7
<i>Μια εναλλακτική διαδικασία για τον σχεδιασμό μαθημάτων</i>	8
ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.....	11
Φόρμα Αναλυτικού Σχεδίου Διδασκαλίας Φυσικής Αγωγής.....	13
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	15
ΑΝΟΙΧΤΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	16
ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ I.....	18
ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ II.....	19
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ	20
ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.....	21
<i>Άσκηση παρατήρησης 1: Διδασκαλία (Στόχοι και περιεχόμενο της διδασκαλίας)</i>	25
<i>Άσκηση παρατήρησης 2: Διδασκαλία (Παρουσίαση/επίδειξη δεξιοτήτων)</i>	26
<i>Άσκηση παρατήρησης 3: Διδασκαλία (Επικοινωνία και ανατροφοδότηση)</i>	27
<i>Άσκηση παρατήρησης 4: Διαχείριση τάξης (Οργάνωση και έλεγχος τάξης)</i>	28
<i>Άσκηση παρατήρησης 5: Διαχείριση τάξης (Διαχείριση χρόνου)</i>	29
<i>Άσκηση παρατήρησης 6: Μαθησιακό κλίμα</i>	30

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα μέρη του μαθήματος

Για πρακτικούς κυρίως λόγους το μάθημα και κατά συνέπεια και το σχέδιο μαθήματος μπορεί να χωριστεί σε τρία βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος (Προθέρμανση), θα πρέπει να διαρκεί περίπου 5-10 λεπτά και εξαρτάται κυρίως από δυο παράγοντες: α) ανάλογα με τα αντικείμενα που έχουμε να διδάξουμε και β) τις κλιματολογικές συνθήκες. Για παράδειγμα, αν έχουμε να διδάξουμε ένα αντικείμενο από βόλεϊ, τότε τα 5 λεπτά ίσως να είναι αρκετά για προθέρμανση. Αν όμως έχουμε να διδάξουμε ένα αντικείμενο που απαιτεί υψηλό βαθμό ασφάλειας (π.χ. κυβίστηση), τότε μπορεί να απαιτείται 10 λεπτά προθέρμανση, όχι όμως παραπάνω. Γενικά, το μάθημα θα πρέπει να ξεκινάει με ένα τρόπο ευχάριστο και κατάλληλο. Ωστόσο, αποφύγετε να βάλετε ανταγωνιστικές δραστηριότητες στην προθέρμανση τόσο γιατί η ένταση είναι υψηλή, αλλά και δεν είναι ότι πιο ευχάριστο να ξεκινά το μάθημα με μαλώματα για το ποιος «έκλεψε» ή «ποιος κέρδισε» κτλ.

Το κύριο μέρος του μαθήματος προτείνεται να διαρκεί περίπου 20-25 λεπτά. Στο κύριο μέρος του μαθήματος περιγράφονται οι ασκήσεις που καλλιεργούν τους στόχους του μαθήματος που έχουν διατυπωθεί σε προηγούμενο σημείο. Προκειμένου να περιγράψετε τις δραστηριότητες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον «Οδηγό Συγγραφής Δραστηριοτήτων».

Το τελικό μέρος του μαθήματος διαρκεί περίπου 5-15 λεπτά, ανάλογα με το τι έχει προηγηθεί. Στο τελικό μέρος του μαθήματος μπορείτε να βάλετε ένα παιχνίδι όπου τα παιδιά θα χρησιμοποιήσουν κάποια από τις δεξιότητες που διδάχθηκαν στο κύριο μέρος ή και σε συνδυασμό με άλλες μαθημένες δεξιότητες. Επίσης, μπορείτε να βάλετε ένα παιχνίδι όπου στόχος μπορεί να είναι να γυμναστούν ή να χαλαρώσουν ή να χαρούν ή να συνεργαστούν προκειμένου να καταφέρουν κάτι σε ομάδες.

Πίνακας 1. Δομή και χρονοδιάγραμμα ενός μαθήματος φυσικής αγωγής διάρκειας 45 λεπτών.

Φάση	Εμφαση δίνεται σε...	Χρόνος
Εισαγωγικό μέρος	Ευχάριστο ξεκίνημα, ζέσταμα, προετοιμασία για τις δραστηριότητες του μαθήματος	5-10'
Κύριο μέρος	Ανάπτυξη στόχων του μαθήματος μέσα από κατάλληλες και συναφείς δραστηριότητες, παιχνίδια, ασκήσεις	20-35'
Τελικό μέρος	Ευχάριστο τέλος, παιχνίδι εφαρμογής των δεξιοτήτων που διδάχθηκαν, αποθεραπεία, υπενθύμιση όσων διδάχθηκαν	5-15'

ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

«Αν κάποιος δεν ξέρει πού θέλει να πάει, είναι πολύ πιθανό να φθάσει εκεί που δεν θα το ήθελε καθόλου»

(Mager, 1975)

Ο σχεδιασμός είναι μια δεξιότητα η οποία μαθαίνεται όπως ακριβώς μαθαίνονται και άλλες δεξιότητες. Αυτό σημαίνει ότι, όπως κάθε δεξιότητα, γίνεται καλύτερη με την πρακτική εξάσκηση και αξιολόγηση. Η διαδικασία του σχεδιασμού μαθήματος είναι σημαντική καθώς αφορά στην προετοιμασία για διδασκαλία. Η δεξιότητα αυτή απαιτεί ανάπτυξη της λογικής σου κρίσης, ανάπτυξη της δημιουργικότητάς σου, ανάπτυξη της ικανότητάς σου να κάνεις τα πράγματα απλά και σίγουρα όλα αυτά απαιτούν εξάσκηση.

Τι είναι το σχέδιο μαθήματος;

- Ένας οδηγός για τη διδασκαλία μας
- Ένας σκελετός για τις ενέργειές μας
- Μια προσπάθεια να προβλέψουμε την πορεία της διδασκαλίας και να καθοδηγήσουμε τον μαθητή προς την μάθηση
- Το σχέδιο μαθήματος αφορά την εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος

Ο σχεδιασμός είναι μια σύνθετη δεξιότητα. Όπως κάθε σύνθετη δεξιότητα έχει αρκετά στοιχεία τα οποία θα πρέπει να αναπτυχθούν ξεχωριστά. Αυτό σημαίνει ότι θα χρειαστεί χρόνος για να γίνει η απαραίτητη πρακτική εξάσκηση. Οι θεωρητικές γνώσεις από μόνες τους δεν επαρκούν. Ας υποθέσουμε ότι κάθεστε για πρώτη στη θέση του πιλότου ενός υπερσύγχρονου αεροσκάφους. Ας υποθέσουμε ακόμη ότι έχετε κάνει όλα τα θεωρητικά μαθήματα σχετικά με το πως πετάνε τα αεροσκάφη, πως στρίβουν στον αέρα, πως προσγειώνονται, πως απογειώνονται, πώς λειτουργεί η μηχανή, τα φρένα, τα συστήματα ασφαλείας κλπ. Είστε σίγουρα σε θέση να πετάξετε το αεροπλάνο; Αν η απάντησή σας είναι ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ τότε ασφαλώς δεν χρειάζεστε αυτό το εγχειρίδιο!

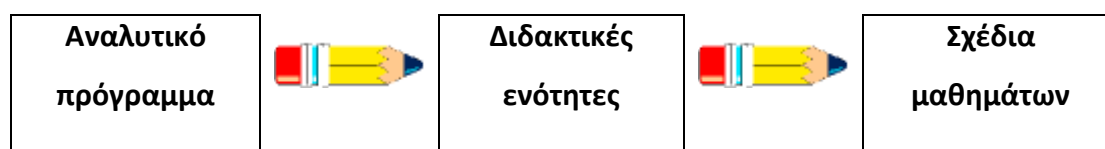
Μια άλλη πραγματικότητα σχετική με το σχεδιασμό είναι ότι υπάρχουν περισσότεροι από ένας τρόποι για να σχεδιασθεί ένα μάθημα. Η διαδικασία ή η φόρμα που ακολουθεί κάποιος προκειμένου να σχεδιάσει ένα μάθημα μπορεί να διαφέρει από τα παραδείγματα που θα αναπτυχθούν σ' αυτό το εγχειρίδιο. Αυτό όμως που έχει περισσότερη σημασία είναι να μαθαίνουμε, να αναπτύσσουμε τις δεξιότητές μας προκειμένου να είμαστε σε θέση να ανταποκριθούμε και στις μελλοντικές ανάγκες του σχεδιασμού και φυσικά της διδασκαλίας.

Τι δεν είναι σχεδιασμός;

Ο σχεδιασμός σίγουρα δεν αποβλέπει στο να γράψουμε ένα κείμενο με μια σειρά σκέψεων, γνώσεων ή ασκήσεων προκειμένου να τα διαβάσουμε στους μαθητές ή να στείλουμε ένα κείμενο στη βιβλιοθήκη.

Από το αναλυτικό πρόγραμμα στις ενότητες και στο σχεδιασμό μαθημάτων

Το αναλυτικό πρόγραμμα περιέχει αρκετές διδακτικές ενότητες σε κάθε τάξη ή επίπεδο εκπαίδευσης. Η κάθε ενότητα μπορεί να διαρκεί ημέρες ή εβδομάδες και υποδιαιρείται στα καθημερινά σχέδια μαθημάτων. Τα αναλυτικά σχέδια μαθημάτων είναι ένα καθήκον κυρίως του εκπαιδευτικού που αποσκοπεί στην οργάνωση ή δόμηση της μαθησιακής διαδικασίας. Με άλλα λόγια, με το σχεδιασμό ενός μαθήματος προσπαθούμε να βάλουμε τα πράγματα σε μια σειρά η οποία βασίζεται στην εφαρμογή των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί από τις αθλητικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Σε κάθε περίπτωση, η λογική, η κρίση και η φαντασία του εκπαιδευτικού είναι ένας πολύτιμος σύμβουλος.

Εικόνα 1. Από το αναλυτικό πρόγραμμα στο σχέδιο μαθήματος.

Τι προηγείται του σχεδιασμού ενός μαθήματος

Προτού μπούμε στη διαδικασία του σχεδιασμού ενός μαθήματος είναι καλό να έχουμε υπόψη μας τα ακόλουθα τρία ερωτήματα:

- Τι θέλουμε να διδάξουμε στους μαθητές;
- Πώς θα το διδάξουμε;
- Πώς θα ξέρουμε ότι η διδασκαλία είχε κάποιο μαθησιακό αποτέλεσμα;

Το αναλυτικό σχέδιο μαθήματος είναι μια απάντηση πάνω σ' αυτά τα τρία ερωτήματα. Στα βήματα της διαδικασίας που περιγράφεται παρακάτω σκεφθείτε πάνω σ' αυτά τα τρία ερωτήματα. Έτσι τώρα μπορούμε να περάσουμε στο σχεδιασμό.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σχεδιάζοντας με τον εύκολο τρόπο: 5 βήματα για το σχεδιασμό

Μολονότι η διαδικασία του σχεδιασμού θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι πιο σύνθετη ή πιο απλή, θα μπορούσαμε να καθορίσουμε έναν ελάχιστο αριθμό βημάτων. Με βάση λοιπόν αυτό το κριτήριο, η όλη διαδικασία του σχεδιασμού θα μπορούσε να διασπαστεί σε πέντε απλά βήματα:

- **Πρώτον, διαδικασία καθορισμού μαθησιακών στόχων:** καθορίστε το στόχο ή τους στόχους του μαθήματος. Με πιο απλά λόγια, τι θα μάθουν οι μαθητές ή τι θα είναι σε θέση να κάνουν με τη συμπλήρωση των ασκήσεων και δραστηριοτήτων του μαθήματος.
- **Δεύτερον, έρευνα και αξιολόγηση δυνατοτήτων και αναγκών:** καθορίστε τι ξέρουν οι μαθητές ήδη ή προγραμματίστε κατάλληλους τρόπους έρευνας (π.χ. κάποιο τεστ στη δεξιότητα που θέλουμε να μάθουν). Αυτό θα πρέπει να γίνει προφανώς πριν το μάθημα. Το ερώτημα που θα πρέπει να απαντηθεί εδώ είναι αν μπορούν οι μαθητές να ανταποκριθούν με επιτυχία στις δραστηριότητες που έχουμε σκοπό να σχεδιάσουμε.
- **Τρίτον, καθορισμός περιεχομένου:** καθορίστε τις ασκήσεις, τις δραστηριότητες ή το συνδυασμό δραστηριοτήτων (π.χ. ασκήσεις, επίδειξη, φιλμ, βίντεο, συζήτηση κλπ), που θα χρειαστεί προκειμένου να διευκολύνετε τους μαθητές να μάθουν και να φθάσουν στον επιθυμητό σκοπό της διδασκαλίας.
- **Τέταρτον, βοήθεια:** καθορίστε τουλάχιστον έναν τρόπο ή μέθοδο για να βοηθήσετε τους μαθητές που ενδεχομένως θα αντιμετωπίσουν κάποια δυσκολία.
- **Πέμπτον, αξιολόγηση:** καθορίστε τουλάχιστον έναν τρόπο για να αξιολογήσετε τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος όσον αφορά τους μαθητές (π.χ. κάποιο γνωστικό τεστ, κινητικό τεστ στη συγκεκριμένη δεξιότητα, χαρτί και μολύβι κλπ). Με άλλα λόγια, τι υποθέτουμε ότι θα έχουν μάθει οι μαθητές ή με πιο κριτήριο θα είμαστε ικανοποιημένοι.

Πέντε βήματα για το σχεδιασμό ενός μαθήματος

1.Καθορισμός στόχων

- Τι θέλουμε να διδάξουμε στους μαθητές;
- Τι θα μάθουν οι μαθητές;
- Τι θα είναι σε θέση να κάνουν σαν αποτέλεσμα της διδασκαλίας μας;

2.Διερεύνηση δυνατοτήτων και αναγκών

- Τι ξέρουν ήδη οι μαθητές;
- Πόσο καλά;
- Μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του μαθήματος;
- Αρχικό τεστ αξιολόγησης με βάση τους στόχους που έχουν τεθεί

3.Καθορισμός περιεχομένου

- Ποιες ασκήσεις είναι οι πιο κατάλληλες;
- Ποια παιχνίδια είναι τα πιο κατάλληλα;
- 4.Βοήθεια στη μάθηση

- Καθορίστε μια βασική μέθοδο διδασκαλίας
- Καθορίστε μια εναλλακτική μέθοδο διδασκαλίας για το νέο αντικείμενο που έχετε προγραμματίσει

5.Αξιολόγηση

- Με ποιο τρόπο θα ξέρουμε ότι η διδασκαλία είχε κάποια αποτελέσματα;

Μια εναλλακτική διαδικασία για τον σχεδιασμό μαθημάτων

Σ' αυτή την πρόταση η διαδικασία του σχεδιασμού χωρίζεται σε τέσσερα στάδια και σε κάθε στάδιο πρέπει να παρθούν ορισμένες αποφάσεις (βλέπε Πίνακα παρακάτω).

Πίνακας 2. Τα στάδια του σχεδιασμού και οι αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν σε κάθε στάδιο.

ΣΤΑΔΙΟ	ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
Στάδιο 1	Σε ποιους θα διδάξετε; Ποιο είναι το γενικό θέμα που έχετε σκοπό να διδάξετε;
Στάδιο 2	Αποφασίστε τι θα διδάξετε. Πώς θα δομήσετε το σχέδιο μαθήματος; Πώς θα δομήσετε το μάθημα; Πώς θα ξεκινήσετε; Πώς θα κλείσετε το μάθημα; Εμπλουτίστε τις γνώσεις σας αν αυτό χρειάζεται.
Στάδιο 3	Αποφασίστε τι θα διδάξετε; Ωραία. Τώρα ακολουθεί η νοερή απεικόνιση του μαθήματος. Πόσο χρόνο θα δώσετε για την καλλιέργεια του κάθε σκοπού; Ποια οπτικά ή ακουστικά βοηθήματα θα δώσετε;
Στάδιο 4	Συναρμολογήστε το σχέδιό σας. Κάντε έναν τελευταίο έλεγχο. Δώστε το σχέδιό σας σε έναν συνάδελφο ή φίλο.

Το περιεχόμενο του μαθήματος μπορεί να αναφέρεται στα τρία πεδία στόχων της φυσικής αγωγής: α) στο ψυχοκινητικό πεδίο (δηλαδή τι δεξιότητες θα είναι σε θέση να εκτελέσουν οι μαθητές), β) στο συναισθηματικό πεδίο (δηλαδή τι αξίες ενστερνίζονται ή σε ποιες αξίες δίνεται έμφαση μέσω της διδασκαλίας μας) και γ) στο γνωστικό πεδίο (δηλαδή τι γνώσεις παίρνουν οι μαθητές). Στους παρακάτω πίνακες μπορεί να δει κανείς ορισμένα παραδείγματα από τους στόχους και το περιεχόμενο του σχεδιασμού, το οποίο φυσικά εξαρτάται από τους παράγοντες που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Πίνακας 3. Ταξινόμηση βασικών δεξιοτήτων. Η ταξινόμηση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τις μικρότερες τάξεις του δημοτικού και της προσχολικής ηλικίας.

Κινητικές δεξιότητες	Συνδυασμοί κινητικών δεξιοτήτων	Στατικές δεξιότητες	Συνδυασμοί στατικών δεξιοτήτων	Δεξιότητες χειρισμού
<ul style="list-style-type: none"> • Περπάτημα • Τρέξιμο • Πλάγια κίνηση • Άλμα • Χοροπηδητό • Κύλισμα • Υπερπήδηση εμποδίου 	<ul style="list-style-type: none"> • Γλίστρημα πλάγια • Βήμα-άλμα • Τρέξιμο και άλμα • Τρέξιμο με το ένα πόδι μπροστά 	<ul style="list-style-type: none"> • Ισορροπία • Λύγισμα • Διάταση • Στροφή • Αιώρηση • Ταλάντευση 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλξη • Ώθηση • Άρση 	<ul style="list-style-type: none"> • Ρίψη • Πιάσιμο • Χτύπημα με το χέρι • Χτύπημα με όργανο • Κλωτσιά • Ντρίμπλα με τα χέρια • Ντρίμπλα με τα πόδια

Πίνακας 4. Ταξινόμηση των αθλητικών δραστηριοτήτων. Η ταξινόμηση αυτή είναι χρήσιμη για τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού σχολείου και το γυμνάσιο.

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	ΡΥΘΜΙΚΕΣ & ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ
Χαμηλής οργάνωσης παιχνίδια	Θεατρικό παιχνίδι Μίμηση ζωντανών πραγμάτων (ζώων, κλόουν)	Ατομικές και δημιουργικές δεξιότητες (ακροβασίες, στηρίξεις)
Δημιουργικά παιχνίδια	Μίμηση αντικειμένων της φύσης (βροχή, αέρας)	Τούμπες στα στρώματα (κυβίσθηση, ανακυβίσθηση)
Παιχνίδια συνεργασίας	Μίμηση αντικειμένων (τραίνο, μίξερ, μπλέντερ)	Ασκήσεις ισορροπίας
Στίβος	Λέξεις που δηλώνουν κίνηση (λιώνω, καίγομαι)	Ομαδικές δεξιότητες
Ομαδικά παιχνίδια	Λέξεις που δηλώνουν συναίσθημα (χαρά, λύπη)	Ασκήσεις με μικρά όργανα
Μπάσκετ	Παίξιμο ιστορίας	Σχοινάκια
Βόλεϊ	Παραδοσιακοί χοροί	Μικροί πάγκοι/δοκοί ισορροπίας
Ποδόσφαιρο	Νέος χορός	Στεφάνια
Χάντμπωλ	Αεροβική	Ράβδοι
Ατομικά παιχνίδια	Γυμναστική με μουσική	Ασκήσεις με μεγάλα όργανα
Γκολφ		Σκάλες
Τένις		Πολύζυγα
Πιγκ-πογκ		Μονόζυγα, δίζυγα, ασύμμετροι ζυγοί
Παιχνίδια αναψυχής		Βατήρας
		Εφαλτήριο, Πάγκοι, Δοκός, Σχοινά αναρρίχησης

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η περιγραφή των ασκήσεων του μαθήματος είναι σημαντικό στοιχείο για την ολική εικόνα του σχεδίου μας. Πόσα πράγματα χρειάζεται να γράψει κάποιος προκειμένου να περιγράψει μια άσκηση;

Προφανώς κάποιοι θα μπορούσαν να απαντήσουν ότι δυο λέξεις μπορεί να είναι αρκετές κι αυτό τις περισσότερες φορές ίσως είναι αλήθεια. Ωστόσο, αν λείπουν κάποια στοιχεία είναι πιθανόν να αγνοηθούν και στην πράξη ή να βρεθούμε απροετοίμαστοι για κάποια κατάσταση.

Ο οδηγός συγγραφής δραστηριοτήτων που περιγράφεται στον πίνακα παρακάτω έχει σαν σκοπό να μας βοηθήσει να σκεφθούμε πάνω στα πιο σημαντικά στοιχεία της περιγραφής. Όταν σχεδιάζετε ένα μάθημα, είτε με βάση τις κάρτες δραστηριοτήτων, είτε με βάση το υπόδειγμα του σχεδίου διδασκαλίας θα πρέπει να έχετε δίπλα σας αυτό τον οδηγό και να τον ακολουθείτε.

Πίνακας 5. Οδηγός συγγραφής δραστηριοτήτων. Εδώ βλέπετε τη σειρά που μπορείτε να ακολουθήσετε στις αποφάσεις που έχετε να πάρετε προκειμένου να περιγράψετε μια άσκηση ή παιχνίδι στο σχέδιο μαθήματος.

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
ΣΤΗΛΗ 1: ΧΡΟΝΟΣ	
1. Διαχείριση χρόνου	<ul style="list-style-type: none"> • Πόσος χρόνος θα αφιερωθεί συνολικά για την άσκηση;
ΣΤΗΛΗ 2: ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	
2. Ονομασία της άσκησης ή του παιχνιδιού	<ul style="list-style-type: none"> • Γράψτε ένα όνομα για την άσκηση ή το παιχνίδι. • Αν δεν υπάρχει, τότε προσπαθήστε να εφεύρετε ένα όνομα με βάση: α) είτε κάποια μεταφορική έννοια (π.χ. «σούπερμαν», β) είτε τον στόχο των ασκήσεων εν συντομία (π.χ. Εκμάθηση της προωθητικής ντρίμπλας)
ΣΤΗΛΗ 2: ΟΡΓΑΝΩΣΗ	
3. Οργάνωση χώρου	<ul style="list-style-type: none"> • Χάραξη ενός μεγάλου τετραγώνου (μπορεί να χρησιμοποιηθεί το γήπεδο του μπάσκετ)
4. Οργάνωση μαθητών	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά σε ομάδες των 3-4 ατόμων
5. Οργάνωση υλικών	<ul style="list-style-type: none"> • 1 μπάλα για κάθε ομάδα
ΣΤΗΛΗ 2: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
6. Ορισμός ορίων δραστηριότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Όλοι μένουμε μέσα στο τετράγωνο που έχουμε ορίσει
7. Περιγραφή ασκήσεων – κανόνων - παιχνιδιού	<ul style="list-style-type: none"> • Πώς θα εκτελεστεί η άσκηση; • Πώς θα παιχθεί το παιχνίδι;
8. Χειρισμός υλικών	<ul style="list-style-type: none"> • Μοιράζουμε 1 μπάλα σε κάθε ομάδα
ΣΤΗΛΗ 3: ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ-ΕΝΑΛΛΑΓΕΣ (↔)	
9. Επαναλήψεις-εναλλαγές	<ul style="list-style-type: none"> • Πόσες επαναλήψεις θα κάνει το κάθε παιδί; • Αν πρόκειται για παιχνίδι, τότε γράψτε κάθε πότε θα έχετε εναλλαγή ρόλων.
ΣΤΗΛΗ 4: ΣΧΗΜΑΤΑ	
10. Σχέδιο ή σκίτσο	<ul style="list-style-type: none"> • Χρειάζεται σχέδιο για να καταλάβει κανείς καλύτερα την άσκηση; • Περιγραφή της οργανωτικής μορφής της άσκησης ή της κίνησης των μαθητών/τριών
ΣΤΗΛΗ 5: ΣΧΟΛΙΑ	
11. Μεθοδικές υποδείξεις	<ul style="list-style-type: none"> • Τι συμβουλές ασφαλείας υπάρχουν; • Ποια μέθοδο διδασκαλίας θα χρησιμοποιήσετε; • Ποιες μεθοδικές υποδείξεις είναι χρήσιμες για τη διδασκαλία; • Ποια κρίσιμα σημεία υπάρχουν στην άσκηση και πρέπει να προσεχθούν; • Τι ανατροφοδότηση θα τους δώσετε; Γράψτε συγκεκριμένα πράγματα μόνο.
ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
12. Διάλειμμα	<ul style="list-style-type: none"> • Θα υπάρχει διάλειμμα μεταξύ των ασκήσεων και τι διάρκειας; Αν υπάρχει διάλειμμα μεταξύ δύο ασκήσεων, τότε θα πρέπει να τραβήξετε δύο οριζόντιες γραμμές και να σημειώσετε τον χρόνο.

Φόρμα Αναλυτικού Σχεδίου Διδασκαλίας Φυσικής Αγωγής

/ /20...	Όνομα:	ΑΕΜ:
Διδακτική ενότητα:	Τάξη:	
Σκοποί:	Υλικά:	
.....		
.....	Χώρος:	

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

⊕	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	↔	ΣΧΗΜΑΤΑ	ΣΧΟΛΙΑ

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

--	--	--	--	--

ΤΕΛΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

--	--	--	--	--

Γενικές Παρατηρήσεις:

Προσπάθησε να βελτιώσεις : 1.Καθορισμό σκοπών - 2.Σύνδεση σκοπών & ασκήσεων - 3.Διαχείριση χρόνου - 4.Περιγραφή ασκήσεων - 5.Σχήματα

Ο/Η διδάσκων/ουσα

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

14 / 2 / 2047. Όνομα:

AEM:

Διδακτική ενότητα: (π.χ. ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ)

Υλικά: (αναλογία υλικών ή απαιτούμενα υλικά, π.χ. μια μπάλα ανά δυο παιδιά)

Σκοποί:

1. Τι θα μάθουν οι μαθητές; Τι θα τους διδάξουμε συγκεκριμένα; Εδώ θα πρέπει να είστε συγκεκριμένοι
2. Π.χ. θα εξασκηθούν στην πάσα με δάχτυλα μετά από κίνηση (όχι γενικά «πάσα με δάχτυλα»)

Χώρος: (π.χ. Γήπεδο μπάσκετ, αυλή, αίθουσα)

Εδώ γράφετε τον χρόνο για την κάθε άσκηση.

ΕΡΜΑΝΣΗ				
	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	⇔	ΣΧΗΜΑΤΑ	ΣΧΟΛΙΑ
⊙	<p>ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΤΟΝ ΟΛΗΓΟ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.</p> <p>Εδώ περιγράφεται η άσκηση, το παιχνίδι ή ο τρόπος οργάνωσης του πρώτου μέρους του μαθήματος.</p>	⇔	<p>Πόσες επαναλήψεις; Πόσες εναλλαγές;</p>	
ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ				
	<p>ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΤΟΝ ΟΛΗΓΟ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.</p> <p>Στόχος της άσκησης (π.χ. "Πάσα με δάχτυλα μετά από κίνηση σε ζευγάρια")</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιγραφή οργάνωσης χώρου, μαθητών, υλικών, (π.χ. χάραξε δυο μεγάλα τετράγωνα, τα παιδιά σε ζευγάρια, κάθε ζευγάρι μια μπάλα) 2. Περιγραφή άσκησης ή ασκήσεων για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου στόχου 3. Προαιρετικά: Περιγραφή παραλλαγών της άσκησης <p>Ανάμεσα σε κάθε άσκηση θα πρέπει να υπάρχει μια γραμμή που να διαχωρίζει τις ασκήσεις.</p>	⇔	<p>Τα σχήματα αφορούν την οργάνωση του μαθήματος (μαθητές, χώρος, υλικά).</p> <p>ΤΑ ΣΚΙΤΣΑ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΜΙΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ.</p>	<p>Συγκεκριμένες μεθοδικές υποδείξεις και σχόλια!</p>
ΤΕΛΙΚΟ ΜΕΡΟΣ				
	<p>ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΤΟΝ ΟΛΗΓΟ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.</p> <p>Περιγραφή δραστηριότητας-παιχνιδιού (πώς παίζεται το παιχνίδι, κανόνες παιχνιδιού, κανόνες ασφαλείας) ή περιγραφή των ασκήσεων αποθεραπείας κλπ</p>	⇔		

Παρατηρήσεις: Αυτός ο χώρος θα μένει κενός ώστε να γράφει ο διδάσκων τις παρατηρήσεις του.

Βελτίωση : 1.Καθορισμό σκοπών - 2.Σύνδεση σκοπών & ασκήσεων - 3.Διαχείριση χρόνου - 4.Περιγραφή ασκήσεων - 5.Σχήματα - 6.Σχόλια

Ο διδάσκων

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Προκειμένου να μπορείτε να αξιολογήσετε οι ίδιοι τα σχέδια διδασκαλίας που σχεδιάζετε, προσπαθήστε να ανταποκριθείτε στα παρακάτω κριτήρια (1= σίγουρα ΝΑΙ μέχρι το 5= σίγουρα ΟΧΙ).

Πίνακας 6. Κριτήρια αξιολόγησης του αναλυτικού σχεδίου διδασκαλίας.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Οι εκπαιδευτικοί στόχοι έχουν σαφήνεια;	1 2 3 4 5
Έγινε σύνδεση των εκπαιδευτικών στόχων με τις προτεινόμενες δραστηριότητες του κύριου μέρους;	1 2 3 4 5
Είναι διατυπωμένες με σαφήνεια οι ασκήσεις και οι δραστηριότητες;	1 2 3 4 5
Από οργανωτική πλευρά κυρίως, έχουν μπει με την κατάλληλη σειρά οι ασκήσεις, ώστε να μην υπάρχει μεγάλο χάσιμο χρόνου;	1 2 3 4 5
Είναι οι εκπαιδευτικές τεχνικές και μέθοδοι οι πλέον κατάλληλες για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων;	1 2 3 4 5
Είναι κατάλληλα τα υλικά και τα μέσα που επιλέχθηκαν για τη διδασκαλία;	1 2 3 4 5
Έχουν προβλεφθεί τα ενδεχόμενα προβλήματα των διδασκομένων πριν την έναρξη της διδασκαλίας και οι τρόποι αντιμετώπισης;	1 2 3 4 5
ΣΥΝΟΛΟ:	

ΑΝΟΙΧΤΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Τα παρακάτω σενάρια μπορούν να αναπτυχθούν, το καθένα, ως σχέδια μαθήματος με βάση τις οδηγίες που σας έχουν δοθεί παραπάνω και κυρίως μέσω του Οδηγού Συγγραφής Δραστηριοτήτων. Ο όρος «ανοιχτά» σενάρια συνεπάγεται ότι σας δίνεται ένα λογικό εύρος δράσης όπου ο καθένας θα βάλει τις ιδέες του σε ένα σχέδιο μαθήματος. Περισσότερες κατευθύνσεις και λεπτομέρειες θα λάβετε από τους επιβλέποντες κατά την πορεία του εξαμήνου και ειδικά μετά από το τέλος κάθε δίωρου.

1. **Ρουτίνες ασκήσεων και πρωτόκολλα.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα όπου θα διδάξετε στους μαθητές μια ρουτίνα ασκήσεων που θα μπορούν να τη χρησιμοποιούν ως προθέρμανση. Να χρησιμοποιήσετε επίσης συγκεκριμένα πρωτόκολλα με στόχο την βελτιστοποίηση της οργάνωσης του μαθήματος. Τα πρωτόκολλα αυτά θα αφορούν στο μοίρασμα και στη συλλογή των υλικών, στην έναρξη και λήξη των δραστηριοτήτων, τη χρήση των υλικών για παροχή οδηγιών.
2. **Όρια και αντίληψη του χώρου.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα στο οποίο θα δώσετε έμφαση στην οριοθέτηση του χώρου άσκησης και στην αποτελεσματική οργάνωση των μαθητών στον χώρο άσκησης. Να δοθεί έμφαση στις έννοιες του προσωπικού χώρου άσκησης του κάθε μαθητή ή υπο-ομάδας μαθητών και να υιοθετηθούν αποτελεσματικές διατάξεις των μαθητών στον χώρο άσκησης σε ποικιλία δραστηριοτήτων.
3. **Διδασκαλία αθλητικών δεξιοτήτων και ανατροφοδότηση.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα για να διδάξετε μια αθλητική δεξιότητα ομαδικού αθλήματος παρέχοντας συνεχή και εξατομικευμένη ανατροφοδότηση σε όλους τους μαθητές. Η ανατροφοδότηση πρέπει να περιλαμβάνει θετική επιβεβαίωση της σωστής εκτέλεσης, υπενθυμίσεις των βασικών σημείων της τεχνικής και ενίσχυση για συνέχιση της προσπάθειας. Συνοψίστε τα τεχνικά σημεία της δεξιότητας σε δύο-τρεις λέξεις κλειδιά και εστιάστε σε αυτά για να δώσετε ανατροφοδότηση στους μαθητές.
4. **Μεγιστοποίηση ενεργού χρόνου άσκησης.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα στο κύριο μέρος του οποίου θα συμπεριλάβετε δραστηριότητες και παιχνίδια τα οποία θα τροποποιήσετε ώστε να αυξηθεί ο χρόνος ενεργής συμμετοχής των μαθητών στο μάθημα. Σχεδιάστε δραστηριότητες αξιοποιώντας κατάλληλα το διαθέσιμο υλικό και χρησιμοποιήστε περισσότερους σταθμούς εξάσκησης (όπου θα έχετε προβλέψει/προετοιμάσει και τις αντίστοιχες κάρτες για κάθε σταθμό) μειώνοντας τον αριθμό των μαθητών που περιμένουν να εκτελέσουν τις δραστηριότητες (στιλ της πρακτικής διδασκαλίας).
5. **Διδάσκοντας παιχνίδια.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα με ομαδικά παιχνίδια τα οποία θα τροποποιήσετε ώστε κανείς μαθητής να μην αποκλείεται από το παιχνίδι («διδάσκοντας παιχνίδια για κατανόηση»).
6. **Ετεροαξιολόγηση.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα ώστε σε κάποια από τις δεξιότητες που οι μαθητές ήδη κατέχουν ή έχουν διδαχθεί, σε κάποιο μέρος του μαθήματος, να παρατηρούν και να δίνουν ανατροφοδότηση στους συμμαθητές τους με βάση κριτήρια που θα τους ετοιμάσετε εσείς (στιλ της αμοιβαίας διδασκαλίας). Θα πρέπει φυσικά να φτιαχτούν οι αντίστοιχες κάρτες κριτηρίων για το βοηθό-παρατηρητή και για τους μαθητές που εκτελούν.
7. **Αυτοαξιολόγηση.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα ώστε σε κάποια από τις δεξιότητες που οι μαθητές ήδη κατέχουν ή έχουν διδαχθεί, σε κάποιο μέρος του μαθήματος, να αυτό-

αξιολογηθούν (στιλ του αυτοελέγχου). Να φτιαχτούν και οι αντίστοιχες κάρτες κριτηρίων με τις οποίες ο μαθητής θα αξιολογεί τον εαυτό του.

8. **Διαφοροποίηση και συμμετοχή.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα προσαρμόζοντας την οργάνωση των ασκήσεων ώστε κάθε μαθητής να ασκείται στο κατάλληλο για αυτόν επίπεδο δυσκολίας των ασκήσεων και δραστηριοτήτων. Σχεδιάστε δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν οι ίδιοι το επίπεδο δυσκολίας στο οποίο θα ασκηθούν (στιλ του μη αποκλεισμού ή της διαφοροποίησης του βαθμού δυσκολίας της άσκησης).
9. **Συνεργασία και θετική αλληλεπίδραση.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα που να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών μέσω κινητικών και αθλητικών δραστηριοτήτων. Στις συνεργατικές δραστηριότητες οι μαθητές (σε ζευγάρια ή σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες), αλληλοεπιδρούν ώστε να πετύχουν έναν συγκεκριμένο στόχο χωρίς να υπάρχει νίκη ή ήττα.
10. **Δημιουργικότητα.** Να σχεδιάσετε ένα μάθημα στο οποίο οι μαθητές (ατομικά ή σε μικρές ομάδες) θα κληθούν να επιλύσουν απλά κινητικά προβλήματα προτείνοντας και εφαρμόζοντας πολλές διαφορετικές λύσεις (στιλ συγκλίνουσας ή/και αποκλίνουσας παραγωγικότητας).

ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Ι

Η συγκεκριμένη φόρμα αφορά τη διαδικασία του σχεδιασμού μαθημάτων και συνιστάται να χρησιμοποιηθεί και να συμπληρωθεί τουλάχιστον 2 φορές από κάθε φοιτητή/τρια προς το τέλος του εξαμήνου. Προσκομίζεται μαζί με τα αντίστοιχα σχέδια μαθημάτων.

Όνοματεπώνυμο:

AEM:

Ανάλυση

Ποιοι ήταν οι στόχοι του σημερινού μαθήματος;

.....
.....
.....

Από ποιους παράγοντες, πιστεύεις, εξαρτάται η επίτευξη των παραπάνω μαθησιακών στόχων;

.....
.....
.....

Σε ποιους από αυτούς πρέπει να επικεντρωθείς περισσότερο με σκοπό να επιτύχεις;

.....
.....
.....

ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ II

Η συγκεκριμένη φόρμα αφορά τη διδασκαλία και θα πρέπει να συμπληρώνεται κάθε φορά από κάθε φοιτητή/τρια που αναλαμβάνει καθήκοντα διδασκαλίας (μετά τα πρώτα 2-3 μαθήματα).

Όνοματεπώνυμο:

ΑΕΜ:

Αυτοπαρακολούθηση

Μετά από κάθε δραστηριότητα έλεγγες αν πετύχαινες το στόχο σου; (αν όχι σε ποιες δραστηριότητες δεν πρόλαβες να ελέγξεις και γιατί)

.....

.....

.....

Έγιναν όλα έτσι όπως τα είχες σχεδιάσει; (αν όχι πού υπήρχε το πρόβλημα;) Χρειάστηκε να κάνεις κάποιες προσαρμογές στο πλάνο σου, κατά τη διάρκεια του μαθήματος;

.....

.....

.....

Δυσκολίες/προβλήματα

Τι προβλήματα ή δυσκολίες αντιμετώπισες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας; Μπορείς να εξηγήσεις γιατί κάποιες δραστηριότητες δεν είχαν την επιτυχία που περίμενες;

.....

.....

.....

Αναλογισμός

Αν δίδασκες ξανά το ίδιο μάθημα, τι θα άλλαζες την επόμενη φορά, για να είναι πιο επιτυχημένη η διδασκαλία σου; Τι θα προσπαθήσεις να βελτιώσεις στον τρόπο διδασκαλίας σου, την επόμενη φορά;

.....

.....

.....

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

Οι παρακάτω ασκήσεις παρατήρησης αφορούν όσους δεν έχουν καθήκοντα διδασκαλίας.

Περιεχόμενα

Ασκήσεις και πρωτόκολλα παρατήρησης.....	20
Στόχοι και προσδοκίες για την υλοποίηση και την παρατήρηση/αξιολόγηση της διδασκαλίας.....	21
Άσκηση παρατήρησης 1: Διδασκαλία (Στόχοι και περιεχόμενο της διδασκαλίας).....	25
Άσκηση παρατήρησης 2: Διδασκαλία (Παρουσίαση/επίδειξη δεξιοτήτων).....	26
Άσκηση παρατήρησης 3: Διδασκαλία (Επικοινωνία και ανατροφοδότηση).....	27
Άσκηση παρατήρησης 4: Διαχείριση τάξης (Οργάνωση και έλεγχος τάξης).....	28
Άσκηση παρατήρησης 5: Διαχείριση τάξης (Διαχείριση χρόνου).....	29
Άσκηση παρατήρησης 6: Μαθησιακό κλίμα.....	30

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Για κάθε κατηγορία και υποκατηγορία έχουν αναπτυχθεί τα αντίστοιχα στάνταρντς τα οποία βοηθούν στην αξιολόγηση του φοιτητή (Πίνακας). Οι στόχοι και τα κριτήρια αυτά βασίζονται α) σε σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία, β) σε εμπειρία ετών στην πρακτική άσκηση καθώς και γ) στα τα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

Στη συνέχεια ακολουθούν ασκήσεις παρατήρησης για όσους δεν έχουν καθήκοντα διδασκαλίας κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης στα Σχολεία, οι οποίες είναι αντίστοιχες με τα στάνταρντς. Οι ασκήσεις αυτές δίνονται προκειμένου να δώσουν τη δυνατότητα στους φοιτητές να αναλύσουν και να δουν κριτικά τη διδασκαλία. Δεν αποτελούν σημείο αξιολόγησης για τους διδάσκοντες – αντιθέτως αποτελούν σημείο αξιολόγησης για τους ίδιους τους αξιολογητές. Σε κάθε άσκηση παρατήρησης υπάρχουν συγκεκριμένα πρότυπα που εκφράζουν τις προσδοκίες για το τι περιμένουμε ή ποιος οφείλει να είναι ο στόχος μας όταν έχουμε καθήκοντα διδασκαλίας στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης στα Σχολεία. Οι στόχοι αυτοί έχουν αναπτυχθεί σε 4 θεματικές ενότητες: α) Διδασκαλία, β) Διαχείριση τάξης, γ) Μαθησιακό κλίμα και δ) Επαγγελματισμός.

Πίνακας: Στόχοι και προσδοκίες για την Πρακτική Άσκηση στα Σχολεία.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ		Ο/η φοιτητής/τρια:
1. Στόχοι	Η διδασκαλία βασίζεται στους στόχους του αναλυτικού προγράμματος για τη ΦΑ και η διατύπωσή τους είναι σαφής	Σχεδιάζει το μάθημα του με βάση τους στόχους του ΑΠ. Οι οποίοι γίνονται γνωστοί και κατανοητοί στους μαθητές.
2. Περιεχόμενο - Εισαγωγή στο μάθημα	Χρησιμοποιεί κατάλληλη εισαγωγή στο μάθημα	Σχεδιάζει το μάθημα ώστε να εισαγάγει ομαλά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία, με δραστηριότητες οι οποίες να ανταποκρίνονται στο επίπεδο ικανοτήτων τους και τελειώνει τονίζοντας τα βασικά σημεία των αντικειμένων που διδάχθηκαν.
3. Κατάλληλο από πλευράς αλληλουχίας	Το περιεχόμενο και οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται κατάλληλα στο αναπτυξιακό επίπεδο των μαθητών και παρουσιάζονται με ορθή αλληλουχία	
4. Τελικό μέρος μαθήματος	Το κλείσιμο του μαθήματος γίνεται με κατάλληλο τρόπο	
5. Συνάφεια περιεχομένου και σκοπών	Η επιλογή δραστηριοτήτων/ασκήσεων έχει συνάφεια με τους επιδιωκόμενους σκοπούς	
6. Παρουσίαση/επίδειξη δεξιοτήτων	Οι δεξιότητες εξηγούνται και παρουσιάζονται με ακρίβεια και σαφήνεια, όταν χρειάζεται, δίνοντας έμφαση στα σημεία κλειδιά	
		Χρησιμοποιεί σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, οι δεξιότητες διδάσκονται με ακρίβεια και να αποδεικνύουν ότι ο διδάσκων είναι καταρτισμένος.

<p>7. Ανατροφοδότηση</p>	<p>Ο διδάσκων παρέχει συνεχώς συγκεκριμένη, ουσιαστική και έγκαιρη ανατροφοδότηση στους μαθητές</p>	<p>Δίνει τις κατάλληλες οδηγίες στους μαθητές και ως επί το πλείστον δίνει θετική ενθάρρυνση/ενίσχυση, οι υποδείξεις του/της είναι σχετικές με το στόχο της δραστηριότητας, ενώ αντίθετα αποφεύγει αρνητικές ή άσχετες με το στόχο της δραστηριότητας εκφράσεις. Δεν υπάρχουν μεγάλα διαστήματα απουσίας ανατροφοδότησης</p>
<p>8. Αξιολόγηση – ετοιμότητα για προσαρμογές την ώρα της διδασκαλίας</p>	<p>Ο διδάσκων παρατηρεί τους μαθητές (ή ρωτάει για κατανόηση) και κάνει τις απαραίτητες τροποποιήσεις</p>	<p>Αξιολογεί πάντα τη μαθησιακή διαδικασία για να τροποποιεί το περιεχόμενο του μαθήματος ανάλογα με τις ανάγκες και την αποτελεσματικότητα των μαθητών του</p>
<p>ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΑΞΗΣ</p>		<p>Ο/η φοιτητής/τρια:</p>
<p>9. Χρήση χώρου</p>	<p>Ο επιλεγόμενος χώρος για διδασκαλία παρέχει ασφάλεια και είναι τακτοποιημένος</p>	<p>Θα πρέπει να οργανώνει το μάθημα του λαμβάνοντας όλα εκείνα τα απαραίτητα μέτρα που εξασφαλίζουν την ασφάλεια των μαθητών του, να χρησιμοποιεί κατάλληλα όλο το διδακτικό υλικό που είχε στη διάθεση του και τέλος να κάνει χρήση κάθε εποπτικού και βοηθητικού υλικού προκειμένου να βελτιώσει τη μαθησιακή διαδικασία.</p>
<p>10. Χρήση αθλητικού υλικού</p>	<p>Χρησιμοποιεί κατάλληλα υλικά και όλο το διαθέσιμο αθλητικό υλικό, εξοπλισμό ή και επιπρόσθετα υλικά για την ενίσχυση της μάθησης</p>	<p>Θέτει με σαφήνεια από την αρχή του διδακτικής περιόδου κανόνες και ρουτίνες οι οποίες τηρούνται απαρέγκλιτα καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων και στοχεύουν στην δημιουργία κλίματος πειθαρχίας ενώ ταυτόχρονα μεγιστοποιούν το χρόνο διδασκαλίας</p>
<p>11. Ρουτίνες-πρωτόκολλα-κανόνες</p>	<p>Ο διδάσκων χρησιμοποιεί σταθερά και με συνέπεια ρουτίνες και πρωτόκολλα</p>	<p>Παρακολουθεί και ελέγχει συνεχώς τη μαθησιακή διαδικασία και επιβραβεύει και ενισχύει τις επιθυμητές συμπεριφορές ενώ αντίθετα αποδοκιμάζει και αποτρέπει την επανάληψη των ανεπιθύμητων συμπεριφορών</p>
<p>12. Αντιμετώπιση συμπεριφορών</p>	<p>Οι μαθητές βρίσκονται υπό ενεργή επίβλεψη και οι κατάλληλες συμπεριφορές ενισχύονται, ενώ οι ανεπιθύμητες αντιμετωπίζονται κατάλληλα</p>	<p>Κατανέμει τους μαθητές του σε ομάδες, χρησιμοποιεί σειρές δραστηριοτήτων και μετάβασης</p>
<p>13. Ομαδοποίηση</p>	<p>Οι μαθητές ομαδοποιούνται με κατάλληλο τρόπο</p>	<p>Κατανέμει τους μαθητές του σε ομάδες, χρησιμοποιεί σειρές δραστηριοτήτων και μετάβασης</p>

		από μια δραστηριότητα σε μια άλλη ώστε να δημιουργούν και να διατηρούν ένα ασφαλές και αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον.
14. Διαχείριση χρόνου	Ο διατιθέμενος χρόνος αξιοποιείται αποτελεσματικά επιτρέποντας στους μαθητές να παραμένουν συγκεντρωμένοι στους επιδιωκόμενους στόχους του μαθήματος	Κατανέμει σωστά τον διδασκόμενο χρόνο έχοντας σχεδιάσει σωστά τις διδασκόμενες δραστηριότητες ώστε να μεγιστοποιείται ο χρόνος ενεργής συμμετοχής των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία. Δεν περιλαμβάνει στο μάθημα του δραστηριότητες που οδηγούν σε αποκλεισμό των μαθητών από τη μαθησιακή διαδικασία αλλά αντίθετα περιλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες εξασφαλίζουν ενεργό συμμετοχή στο μάθημα σε χρόνο που καλύπτει το 60% του συνολικού χρόνου διδασκαλίας.
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΚΛΙΜΑ		Ο/η φοιτητής/τρια:
15. Θετικό κλίμα	Υπάρχει κλίμα ευγένειας και αλληλοσεβασμού μεταξύ διδάσκοντα και μαθητών και ο διδάσκων ενισχύει την υπεύθυνη συμπεριφορά	Δημιουργεί με τις πράξεις του, τους λόγους του και τη συμπεριφορά του ένα θετικό κλίμα που προάγει τον αλληλοσεβασμό και την κατανόηση μεταξύ όλων μέσα στο χώρο διδασκαλίας. Ο φοιτητής δημιουργεί κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας συνθήκες οι οποίες προάγουν το ομαδικό πνεύμα και ενισχύουν την αλληλοβοήθεια και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών.
16. Ενσωμάτωση όλων των μαθητών	Ο φοιτητής ενσωματώνει όλους τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία οργανώνοντας δραστηριότητες που να ανταποκρίνονται στο επίπεδο όλων.	Δίνει τη δυνατότητα και στους λιγότερο επιδέξιους μαθητές να συμμετέχουν στο μάθημα σχεδιάζοντας και εφαρμόζει δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στις ικανότητες όλων των μαθητών
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟΣ		Ο/η φοιτητής/τρια:
17. Υιοθέτηση επαγγελματικής και ηθικής στάσης	Ο φοιτητής τηρεί τους κανόνες που διέπουν την επαγγελματική και ηθική δεοντολογία	Κατανοεί και τηρεί όλους τους κανόνες της ηθικής και δεοντολογίας.
18. Αποδέχεται γνώσεις του επιβλέποντα	Ο φοιτητής δέχεται ευχαρίστως	Είναι ένθερμος σε κάθε μορφή ανατροφοδότησης

	ανατροφοδότηση και αναζητεί ευκαιρίες για προσωπική βελτίωση	αποδεχόμενος την εποικοδομητική κριτική και τις υποδείξεις του επιβλέποντα καθηγητή του προκειμένου να βελτιώνεται ως προσωπικότητα και ως διδάσκων
19. Συνεργασία - ομαδικότητα	Ο φοιτητής είναι συνεργάσιμος και αλληλεπιδρά θετικά με συμφοιτητές, το υπόλοιπο προσωπικό του σχολείου ή και τους γονείς	Επιδεικνύει πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας με όλο το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό του σχολείου, συμφοιτητές κτλ προκειμένου να επιλύονται διάφορα προβλήματα αλλά και να βελτιώνεται η μαθησιακή διαδικασία.
20. Εμφάνιση και συμπεριφορά	Ο φοιτητής είναι υπόδειγμα εμφάνισης και συμπεριφοράς	Αποτελεί υπόδειγμα με τη στάση του, τη συμπεριφορά του, και με την προσωπικότητα του ως μελλοντικό μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας

Σημείωση: Η τελευταία θεματική ενότητα (Επαγγελματισμός) αξιολογείται αποκλειστικά από τον επιβλέποντα της πρακτικής άσκησης.

Άσκηση παρατήρησης 1: Διδασκαλία (Στόχοι και περιεχόμενο της διδασκαλίας)

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Με βάση αυτά που παρατηρείτε, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Στις παρατηρήσεις αναφέρετε πιο συγκεκριμένα παραδείγματα ή εξαιρέσεις ή σχόλια. Μετά το τέλος του μαθήματος, αφού γράψετε τα σχόλια, προσπαθήστε να δώσετε ένα βαθμό από το 1 ως το 5 (1 = μη αποδεκτό, 2 = κάτω του μέσου όρου, 3 = ικανοποιητικά, 4 = πάνω από το μέσο όρο, 5 = εξαιρετικά).

Από αυτά που βλέπετε και ακούτε...	Σχόλια	Σκορ
Είναι σαφές και κατανοητό τι προσπαθεί να επιτύχει ο διδάσκων		
Εξηγεί στους μαθητές τους μαθησιακούς στόχους		
Οι ασκήσεις στην προθέρμανση σχετίζονται με τους στόχους και το περιεχόμενο του κυρίως μέρους του μαθήματος		
Ο χειρισμός της έντασης της άσκησης γίνεται με λελογισμένο τρόπο		
Υπάρχει μια λογική αλληλουχία των ασκήσεων/παιχνιδιών		
Οι ασκήσεις είναι κατάλληλες για το επίπεδο ανάπτυξης ή/και το επίπεδο ικανοτήτων των μαθητών		
Οι ασκήσεις/παιχνίδια έχουν μια συνάφεια μεταξύ τους ως προς τους μαθησιακούς στόχους		
Στο κλείσιμο του μαθήματος γίνεται μια σύντομη υπενθύμιση των όσων έμαθαν/διδάχθηκαν οι μαθητές		

Παρατηρήσεις: .....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση παρατήρησης 2: Διδασκαλία (Παρουσίαση/επίδειξη δεξιοτήτων)

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Με βάση αυτά που παρατηρείτε, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Στις παρατηρήσεις αναφέρετε πιο συγκεκριμένα παραδείγματα ή εξαιρέσεις ή σχόλια. Μετά το τέλος του μαθήματος, αφού γράψετε τα σχόλια, προσπαθήστε να δώσετε ένα βαθμό από το 1 ως το 5 (1 = μη αποδεκτό, 2 = κάτω του μέσου όρου, 3 = ικανοποιητικά, 4 = πάνω από το μέσο όρο, 5 = εξαιρετικά).

Κατά την παρουσίαση/επίδειξη δεξιοτήτων ή/και ασκήσεων...	Σχόλια	Σκορ
Όλοι έχουν μια κατάλληλη θέση για να βλέπουν και να ακούν		
Οι μαθητές προσέχουν		
Δίνονται σαφείς και ακριβείς πληροφορίες		
Δίνεται έμφαση στα σημαντικά σημεία-κλειδιά		
Εξηγείται η χρήση ή σημαντικότητα της δεξιότητας		
Η επίδειξη πραγματοποιείται από έναν μαθητή		
Βεβαιωνόμαστε για την κατανόηση του μαθητή		
Τονίζονται τυχόν σημεία που αφορούν την ασφάλεια		

Παρατηρήσεις: .....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση παρατήρησης 3: Διδασκαλία (Επικοινωνία και ανατροφοδότηση)

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Με βάση αυτά που παρατηρείτε, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Στις παρατηρήσεις αναφέρετε πιο συγκεκριμένα παραδείγματα ή εξαιρέσεις ή σχόλια. Μετά το τέλος του μαθήματος, αφού γράψετε τα σχόλια, προσπαθήστε να δώσετε ένα βαθμό από το 1 ως το 5 (1 = μη αποδεκτό, 2 = κάτω του μέσου όρου, 3 = ικανοποιητικά, 4 = πάνω από το μέσο όρο, 5 = εξαιρετικά).

<i>Κατά τη διάρκεια του μαθήματος...</i>	Σχόλια	Σκορ
Ακούει προσεκτικά τον κάθε μαθητή		
Δίνει ανατροφοδότηση για τα σημαντικά σημεία		
Χρησιμοποιεί θετικές εκφράσεις		
Χρησιμοποιεί γλώσσα κατάλληλη για τους μαθητές		
Ενθαρρύνει τους μαθητές να προσπαθούν		
Κάνει υποδείξεις άσχετες με το στόχο της δραστηριότητας		
Χρησιμοποιεί αρνητικές εκφράσεις		
Απειλεί τους μαθητές		
Ειρωνεύεται τους μαθητές		
Υπάρχουν συχνά διαστήματα απουσίας ανατροφοδότησης		

Παρατηρήσεις: .....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση παρατήρησης 4: Διαχείριση τάξης (Οργάνωση και έλεγχος τάξης)

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Με βάση αυτά που παρατηρείτε, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Στις παρατηρήσεις αναφέρετε πιο συγκεκριμένα παραδείγματα ή εξαιρέσεις ή σχόλια. Μετά το τέλος του μαθήματος, αφού γράψετε τα σχόλια, προσπαθήστε να δώσετε ένα βαθμό από το 1 ως το 5 (1 = μη αποδεκτό, 2 = κάτω του μέσου όρου, 3 = ικανοποιητικά, 4 = πάνω από το μέσο όρο, 5 = εξαιρετικά).

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος...	Σχόλια	Σκορ
Ο επιλεγόμενος χώρος παρέχει ασφάλεια		
Δίνει ξεκάθαρες οδηγίες		
Επιλέγει κατάλληλη θέση παρατήρησης		
Κινείται μέσα στην τάξη		
Χρησιμοποιεί με σταθερότητα και συνέπεια τα σήματα εκκίνησης και παύσης της άσκησης		
Ελέγχει σε γενικές γραμμές την τάξη		
Οι μαθητές βρίσκονται υπό ενεργή επίβλεψη και οι κατάλληλες συμπεριφορές ενισχύονται, ενώ οι ανεπιθύμητες αντιμετωπίζονται κατάλληλα		
Η μετάβαση από άσκηση σε άσκηση γίνεται ομαλά		
Χρησιμοποιεί κανόνες		
Χρησιμοποιεί πρωτόκολλα και ρουτίνες		
Οι μαθητές ομαδοποιούνται με κατάλληλο τρόπο		

Παρατηρήσεις: .....

.....

.....

.....

.....

Άσκηση παρατήρησης 5: Διαχείριση τάξης (Διαχείριση χρόνου)

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Παρατηρούμε την τάξη για ένα λεπτό και καταγράφουμε τι συμβαίνει, ως επί το πλείστον, μέσα σε 1 λεπτό. Η καταγραφή γίνεται στο τέλος του κάθε λεπτού. Καταγράψτε μια παρατήρηση κάθε λεπτό.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΣΗΜΕΙΟ
Οργάνωση (π.χ. οργάνωση χώρου/υλικών/μαθητών, χωρισμός ομάδων, μοίρασμα αθλητικού υλικού, μετάβαση από άσκηση σε άσκηση κτλ)	O
Άσκηση (π.χ. άσκηση, παιχνίδι κτλ)	A
Οδηγίες (π.χ. εξηγεί το παιχνίδι, δίνει οδηγίες, επίδειξη/παρουσίαση δεξιοτήτων κτλ)	Δ
Ανενεργός χρόνος (π.χ. αναμονή, ακινησία, διάλειμμα για νερό κτλ)	N

1.	2.	3.	4.	5.
6.	7.	8.	9.	10.
11.	12.	13.	14.	15.
16.	17.	18.	19.	20.
21.	22.	23.	24.	25.
26.	27.	28.	29.	30.
31.	32.	33.	34.	35.
36.	37.	38.	39.	40.
41.	42.	43.	44.	45.

	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ:
Οργάνωση (O)	
Άσκηση (A)	
Οδηγίες (Δ)	
Ανενεργός χρόνος (N)	

Παρατηρήσεις: .....
.....
.....
.....
.....

Άσκηση παρατήρησης 6: Μαθησιακό κλίμα

Όνομα παρατηρητή: ..... Διδάσκων:.....

Με βάση αυτά που παρατηρείτε, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Στις παρατηρήσεις αναφέρετε πιο συγκεκριμένα παραδείγματα ή εξαιρέσεις ή σχόλια. Μετά το τέλος του μαθήματος, αφού γράψετε τα σχόλια, προσπαθήστε να δώσετε ένα βαθμό από το 1 ως το 5 (1 = μη αποδεκτό, 2 = κάτω του μέσου όρου, 3 = ικανοποιητικά, 4 = πάνω από το μέσο όρο, 5 = εξαιρετικά).

	Σχόλια	Σκορ
Δίνεται έμφαση στη συμμετοχή όλων		
Δίνει κάποιες επιλογές στους μαθητές		
Με τον τρόπο που γίνεται το μάθημα δίνεται ευκαιρία στους μαθητές να πάρουν πρωτοβουλίες		
Δίνονται ηγετικοί ρόλοι σε αγόρια και κορίτσια		
Υπάρχει αλλαγή θέσεων στο παιχνίδι έτσι που να όλα τα παιδιά να περάσουν από όλες τις θέσεις		
Στο μάθημα δεν κυριαρχούν τα ανταγωνιστικά παιχνίδια		
Ενθαρρύνεται η συνεργασία των παιδιών		
Τονίζεται η σημασία της συμμετοχής και της προσπάθειας		
Τα λάθη αντιμετωπίζονται ως μέρος της μάθησης		
Προσπαθεί να ελέγξει τους μαθητές μέσω ανταμοιβών ή/και απειλών		
Μειώνει, ειρωνεύεται τους μαθητές		

Παρατηρήσεις: .....
.....
.....
.....
.....